

Kunnanvaltuusto

Aika 08.12.2025 klo 13:00 - 14:39

Paikka Kunnanvirasto, valtuustosali

Käsitellyt asiat

§	Otsikko	Sivu
§ 89	Valtuuston kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus	4
§ 90	Valtuuston pöytäkirjantarkastajien valinta	5
§ 91	Eron myöntäminen Pirkko Lehikoiselle ympäristölautakunnan jäsenyydestä	6
§ 92	Jäsenen valitseminen ympäristölautakuntaan kaudelle 2025-2029	7
§ 93	Tilintarkastuspalveluiden kilpailuttaminen kaudelle 2026 -2029	8
§ 94	Talousarvio 2026	12
§ 95	Hallintosäännön päivittäminen	18
§ 96	Kokouksessa jätetyt uudet valtuustoaloitteet	21
§ 97	Valtuustoaloite Tohmajärven kunnan elinvoiman ja väestönkasvun vahvistamiseksi	22

Osallistujat

	Nimi	Klo	Tehtävä	Lisätiedot
Läsnä	Ehrukainen Reima	13:00 - 14:39	puheenjohtaja	
	Hämäläinen Hannu	13:00 - 14:39	kvalt varapj.	
	Ahlqvist Veli-Matti	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Haaranen Martti	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Haaranen Sami	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Hiltunen Suvi	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Ikonen Matti	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Karvinen Jari	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Kuittinen Matti	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Lappalainen Markus	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Lintunen Eero-Matti	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Mikkonen Petra	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Mikkonen Vilho	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Pakarinen Helena	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Pesonen Tommi	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Piironen Mika	13:14 - 14:39	valtuutettu	
	Sivonen Jari	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Suomalainen Jari	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Virkkunen Salla-Maria	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Väistö Elina	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Löppönen Mikko	13:00 - 14:39	kunnanjohtaja	
	Pitkänen Heidi	13:00 - 14:39	hallintopäällikkö	
	Leinonen Saara	13:00 - 14:39	tiedonhallinnan asiantuntija/tekninen avustaja	
Rannasalo Susanna	13:00 - 14:39	hallintosihteeri/tekninen avustaja		
Hassinen Atso	13:00 - 14:39	varavaltuutettu	Marja Multasen tilalla	
Nenonen Tero	13:00 - 14:39	varavaltuutettu	Satu Saikkosen tilalla	
Parviainen Pasi	13:00 - 14:39	varavaltuutettu	Saara Raatikaisen tilalla	
Poissa	Multanen Marja	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Raatikainen Saara	13:00 - 14:39	valtuutettu	
	Saikkonen Satu	13:00 - 14:39	valtuutettu	

Allekirjoitukset

REIMA EHRUKAINEN
puheenjohtaja

HEIDI PITKÄNEN
pöytäkirjanpitäjä

Käsitellyt asiat

89 - 97 §:t

Pöytäkirjan tarkastus

PETRA MIKKONEN

HELENA PAKARINEN

Pöytäkirjan nähtävilläpito

Pöytäkirja on asetettu yleisesti nähtäväksi Tohmajärven kunnan tietoverkossa

Todistaa

SAARA LEINONEN

Kunnanvaltuusto	§ 89	08.12.2025
-----------------	------	------------

Valtuuston kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus

Kunnanvaltuusto 08.12.2025 § 89
190/00.02.00/2023

Kunnan hallintosäännön 130 §:n mukaisesti avattuaan kokouksen puheenjohtaja toteaa läsnä olevat sekä sen, onko kokous laillisesti koolle kutsuttu ja päätösvaltainen.

Toimitetaan nimenhuuto ja todetaan kokouksen laillisuus ja päätösvaltaisuus.

Kunnan hallintosäännön 81 §:n mukaan kokous voidaan pitää sähköisessä toimintaympäristössä, johon osallistutaan sähköisen yhteyden avulla (sähköinen kokous). Varsinaisessa kokouksessa voidaan käyttää sähköistä asiahallinta- tai äänestysjärjestelmää.

Esityslistan asia n:o 1.

Päätös:

Suoritettiin nimenhuuto ja todettiin, että paikalla on 22 valtuutettua, joista 3 varavaltuutettua ja yksi poissa. Kokous todettiin laillisesti koolle kutsutuksi ja päätösvaltaiseksi.

Merkitään, että puheenjohtaja totesi vanhusneuvoston edustaja Teuvo Karjalaisen ja nuorisovaltuuston edustaja Fanni Bergmanin olevan paikalla.

Liitteet

- Valtuuston kokouskutsu 8.12.2025, allekirjoitettu
- Nimenhuuto 08122025

Kunnanvaltuusto	§ 90	08.12.2025
-----------------	------	------------

Valtuuston pöytäkirjantarkastajien valinta

Kunnanvaltuusto 08.12.2025 § 90

Kunnan hallintosäännön 142 §:n mukaisesti valtuusto valitsee kaksi pöytäkirjantarkastajaa tarkastamaan tämän kokouksen pöytäkirjan.

Esityslistan asia n:o 2.

Kokouksessa Suvi Hiltunen esitti toiseksi pöytäkirjantarkastajaksi valittavaksi Petra Mikkosen ja Elina Väistö esitti toiseksi pöytäkirjantarkastajaksi valittavaksi Helena Pakarisen.

Päätös

Pöytäkirjantarkastajiksi valittiin Petra Mikkonen ja Helena Pakarinen.

Kunnanhallitus	§ 263	24.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 91	08.12.2025

Eron myöntäminen Pirkko Lehikoiselle ympäristölautakunnan jäsenyydestä

Kunnanhallitus 24.11.2025 § 263

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan [9.6.2025 § 43](#) valinnut Pirkko Lehikoisen ympäristölautakuntaan.

Pirkko Lehikoinen on sähköpostillaan 28.10.2025 anonut eroa ympäristölautakunnan jäsenyydestä terveydellisistä syistä.

Asian valmistelija

hallintopäällikkö Heidi Pitkänen, heidi.pitkanen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4002

Esittelijä

kunnanjohtaja Löppönen Mikko Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto myöntää Pirkko Lehikoiselle eron ympäristölautakunnan jäsenyydestä.

Päätös

Kunnanhallitus päätti esittää valtuustolle, että valtuusto myöntää Pirkko Lehikoiselle eron ympäristölautakunnan jäsenyydestä.

_____

Kunnanvaltuusto 08.12.2025 § 91
 112/00.00.01.02/2025

Esityslistan asia n:o 3.

Päätös

Hyväksyttiin kunnanhallituksen päätösehdotus.

_____

Litteet

- Eroanomus, Lehikoinen Pirkko

Kunnanhallitus	§ 264	24.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 92	08.12.2025

Jäsenen valitseminen ympäristölautakuntaan kaudelle 2025-2029

Kunnanhallitus 24.11.2025 § 264

Kunnanvaltuusto on kokouksessaan [9.6.2025 § 43](#) valinnut Pirkko Lehikoisen ympäristölautakuntaan.

Pirkko Lehikoinen on sähköpostillaan 28.10.2025 anonut eroa ympäristölautakunnan jäsenyydestä terveydellisistä syistä.

Asian valmistelija

hallintopäällikkö Heidi Pitkänen, heidi.pitkanen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4002

Esittelijä

kunnanjohtaja Löppönen Mikko Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle, että valtuusto valitsee uuden jäsenen ympäristölautakuntaan loppukaudelle 2025 - 2029.

Päätös

Kunnanhallitus päätti esittää valtuustolle, että valtuusto valitsee uuden jäsenen ympäristölautakuntaan loppukaudelle 2025 - 2029.

Kunnanvaltuusto 08.12.2025 § 92
114/00.00.01.01/2025

Esityslistan asia n:o 4.

Elina Väistö käytti Keskustan valtuustoryhmän puheenvuoron ja esitti, että ympäristölautakunnan jäseneksi loppukaudelle 2025-2029 valitaan Marketta Sairanen.

Päätös

Ympäristölautakunnan jäseneksi loppukaudelle 2025-2029 valittiin Marketta Sairanen.

Tarkastuslautakunta	§ 52	23.09.2025
Tarkastuslautakunta	§ 61	18.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 93	08.12.2025

Tilintarkastuspalveluiden kilpailuttaminen kaudelle 2026 -2029

Tarkastuslautakunta 23.09.2025 § 52

Kuntalain 122 §:n mukaan valtuusto valitsee enintään kuudeksi tilikaudeksi eli kuudeksi vuodeksi hallinnon ja talouden tarkastamista varten yhden tai useamman tilintarkastajan, joka toimii tehtävässään virkavastuulla. Tilintarkastajan tulee olla julkishallinnon ja talouden tilintarkastajalautakunnan hyväksymä henkilö (JHT-tilintarkastaja) tai yhteisö. Kuntalain 122 §:n mukaan tarkastuslautakunnan on valmisteltava valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat.

Tytäryhteisöjen tilintarkastus on perusteltua kilpailuttaa tarkastuslautakunnan toimesta samanaikaisesti kunnan tilintarkastuspalvelujen kilpailuttamisen yhteydessä vastaavaksi ajanjaksoksi eli vuosiksi 2026 - 2029.

Tarkastuslautakunnan toiminta tarjouskilpailun järjestäjänä koko kuntakonsernin puolesta perustuu tarkastuslautakunnan tehtäväalueen laajentumiseen kuntalain muutoksessa (27.4.2005/519) käsittämään kunnan ja sen tytäryhteisöjen tarkastuksen yhteensovittamisesta huolehtimisen.

Valtuustokaudella 2022 - 2025 Tohmajärven kunnan tilintarkastajana toimii BDO Auditor Oy valtuuston päätöksen 30.5.2022 § 34 mukaisesti. Nykyisen tarkastusyhteisön toimikausi päättyy vuoden 2025 tilintarkastukseen.

Asian valmistelija

talouspäällikkö Tuula Pieviläinen, tuula.pievilainen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4033

Esittelijä

asia päätettiin puheenjohtajan selonteon pohjalta

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta päättää toimeksiantaa Pohjois-Karjalan hankintatoimelle kunnan ja kunnan tytäryhteisöjen tilintarkastuspalveluiden kilpailuttamisen kausille 2026-2029

Merkitään, että kokoukseen saapui asiantuntijana talouspäällikkö Tuula Pieviläinen.

Merkitään, että tilintarkastaja Taina Törrönen poistui kokouksesta esteellisenä tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 9.36-10.04 ja pöytäkirjanpitäjänä tämän asian osalta toimi hallintosihteeri Susanna Rannasalo.

Merkitään, että tarkastuslautakunta asettaa tavoiteaikatauluksi, että hankintatoimen vastaus kilpailutuksen tuloksesta olisi käytettävissä 10.11.2025.

Lisäksi tarkastuslautakunta totesi, että laatukriteerinä tulee olla hyvä perehtyneisyys ja laaja kokemus kunnanhallinnon ja talouden tarkastuksesta.

Tarkastuslautakunta	§ 52	23.09.2025
Tarkastuslautakunta	§ 61	18.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 93	08.12.2025

Päätös

Tarkastuslautakunta päätti toimeksiantaa Pohjois-Karjalan hankintatoimelle kunnan ja kunnan tytäryhteisöjen tilintarkastuspalveluiden kilpailuttamisen kausille 2026-2029.

Tarjous pyydetään seuraavin kriteerein kunnan tilintarkastuksen osalta:

- 10 tarkastuspäivää, mahdollisuus tehdä osittain etänä
- lisätarkastuspäivän hinta
- tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät, jotka toteutetaan lähipäivinä
- tarkastuslautakunnan avustavat työt (esim. arviointikertomusluonnoksen valmistelu)
- matkakorvauksen hinta.

Tarkastuslautakunta valtuutti yhteys- ja vastuuhenkilöksi talouspäällikkö Tuula Pieviläisen.

Tarkastuslautakunta 18.11.2025 § 61

Tilintarkastuspalvelujen hankinnassa noudatetaan hankintalainsäädäntöä. Tilintarkastuspalveluiden kansallinen hankintailmoitus julkaistiin Hilmaan 14.10.2025. Kilpailutus suoritettiin kansallisena, koska tarkkaa kynnyksarvon suuruutta ei pystytty arvioimaan. Tarjousten jättämisen määräaika oli 5.11.2025 klo 14:00. Tarjousaikana ei esitetty lisätietokysymyksiä.

Tässä hankinnassa tarjousten vertailuhinta muodostuu tilikausien 2026-2029 kuntalain mukaisen hallinnon ja talouden tarkastuksen neljän tilikauden kokonaishinnasta sekä tytäryhteisöjen tilintarkastuslain mukaisen tilintarkastuksen neljän tilikauden kokonaishinnasta. Tarjouspyynnön mukaisesti hinnat on pyydetty ilmoittamaan arvonlisäverottomina (alv 0 %) nettohintoina. Tarjoushinnat sisältävät kaikki kustannukset, kuten mm. matka- ja majoituskulut, päivärahat ym. Hinnat ovat kiinteät ensimmäisen sopimusvuoden ajan (1.7.2026 - 30.6.2027).

Valintaperusteena on kokonaistaloudellinen edullisuus, maks. 100 pistettä, jota arvioidaan tarjouspyynnön mukaisesti kokonaishankintana halvimman hinnan perusteella. Hinnan pisteiden laskentatapa: (pienin annettu arvo / tarjottu arvo) * maksimipisteet. Hankintasopimus tehdään yhden (1) tarjoajan kanssa. Valituksi tulee tarjoaja, jonka tarjousvertailun yhteenlasketut pisteet ovat suurimmat.

Tarjouspyynnön mukaisesti tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät sekä tarkastuslautakunnan avustavat työt, kuten arviointikertomusluonnoksen valmistelu ja arviointikertomuksen kirjoittaminen eivät sisälly kuntalain mukaiseen tilintarkastukseen eivätkä tarjouspyynnön mukaiseen tilintarkastuksen kokonaishintaan ja arvioituu tarkastuspäivien määrään, mutta palveluntuottaja sitoutuu tekemään ne tarjouksen mukaisilla päivä- ja tuntihinnoilla.

Tarkastuslautakunta	§ 52	23.09.2025
Tarkastuslautakunta	§ 61	18.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 93	08.12.2025

Määräaikaan mennessä saapui yksi tarjous. Tarjousvertailun perusteella valituksi tulee BDO Auditor Oy. Tarjoaja täyttää tarjouspyynnössä asetetut soveltuvuusvaatimukset ja tarjous on tarjouspyynnön mukainen.

Suoritetun tilintarkastuskilpailutuksen vertailutaulukko on käytettävissä päätöksenteon perusteena ja julkaistaan kunnanvaltuuston päätöksenteon yhteydessä.

BDO Auditor Oy:n tarjous sisältää salassapidettäviä liitteitä. Peruste: JulkL 24.1 § 20 (yksityiset liike- ja ammattisalaisuudet). Kunnanvaltuuston jäsenet voivat tutustua salassapidettävään materiaaliin kunnanvirastolla 8.12.2025 klo 10:00-12:00.

Asian valmistelija

talouspäälikkö Tuula Pieviläinen, tuula.pievilainen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4033

Päätösehdotus

Tarkastuslautakunta päättää hyväksyä BDO Auditor Oy:n tarjouksen tilintarkastuspalveluista Tohmajärven kunnalle sekä kunnan tytäryhteisöille.

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle,

1. että Tohmajärven kunnan hallinnon ja talouden sekä sen tytäryhteisöjen tilintarkastuspalvelut hankitaan tilikaudelle 2026-2029 BDO Auditor Oy:ltä.
2. että tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät ostetaan BDO Auditor Oy:ltä sovitun tuntimäärän mukaisesti.

Merkitään, että kokoukseen saapui asiantuntijana talouspäälikkö Tuula Pieviläinen.

Merkitään, että tilintarkastaja Taina Törrönen poistui kokouksesta esteellisenä tämän asian käsittelyn ja päätöksenteon ajaksi klo 9:01-9:20 ja pöytäkirjanpitäjänä tämän asian osalta toimi hallintosihteerinä Susanna Rannasalo.

Päätös

Tarkastuslautakunta päätti hyväksyä BDO Auditor Oy:n tarjouksen tilintarkastuspalveluista Tohmajärven kunnalle sekä kunnan tytäryhteisöille.

Tarkastuslautakunta esittää kunnanvaltuustolle,

1. että Tohmajärven kunnan hallinnon ja talouden sekä sen tytäryhteisöjen tilintarkastuspalvelut hankitaan tilikaudelle 2026-2029 BDO Auditor Oy:ltä.
2. että tarkastuslautakunnan sihteerin tehtävät ostetaan BDO Auditor Oy:ltä sovitun tuntimäärän mukaisesti.

Kunnanhallitus	§ 229	27.10.2025
Kunnanvaltuusto	§ 82	10.11.2025
Kunnanhallitus	§ 241	24.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 94	08.12.2025

Talousarvio 2026

Kunnanhallitus 27.10.2025 § 229

Investointiohjelma esitys vuodelle 2026 on nettona 927.700 euroa. Ohjelma koostuu ympäristölautakunnan [21.10.2025 § 120](#) pidetyn kokouksen esityksestä 740.000 euroa, sivistyslautakunnan [21.10.2025 § 76](#) pidetyn kokouksen esityksestä 75.000 euroa ja kunnanhallituksen esityksestä 112.700 euroa. Esitykset investointiohjelmaksi kattavat talousarvion suunnitelmavuode 2027 ja 2028.

Talousarvion vuosikatteeksi on muodostumassa 1,21 miljoonaa euroa. Kun huomioidaan vuoden 2026 pitkäaikaisten lainojen lyhennykset 0,68 euroa, jää investointien rahoitustarvetta 0,40 miljoonaa euroa katettavaksi pitkäaikaisella lainalla.

Asian valmistelija

talouspäällikkö Tuula Pieviläinen, tuula.pievilainen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4033

Esittelijä

kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy vuoden 2025 ja suunnitelmavuosien 2027-2028 talousarvion investointiosan ja päättää esittää sen edelleen hyväksyttäväksi valtuustolle.

Tommi Pesonen esitti, että hulevesistä -50 000 euroa pois, mikä lisätään katujen kunnossa pitoon sekä siirretään + 30 000 euroa karavaanariparkkiin vuodelle 2026 virtausmittauskaivoista.

Esitys raukesi kannattamattomana.

Päätös

Kunnanhallitus päätti hyväksyä vuoden 2025 ja suunnitelmavuosien 2027-2028 talousarvion investointiosan ja päätti esittää sen edelleen hyväksyttäväksi valtuustolle.

Tämän asian päätöksenteon jälkeen kokouksessa pidettiin TAUKO 18:52 – 19:02.

Kunnanhallitus	§ 229	27.10.2025
Kunnanvaltuusto	§ 82	10.11.2025
Kunnanhallitus	§ 241	24.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 94	08.12.2025

Kunnanvaltuusto 10.11.2025 § 82

Esityslistan asia n:o 10.

Elina Väistö teki Kokoomuksen, Tohmajärven demareiden ja Keskustan valtuustoryhmien muutosesityksen investointiohjelmaan:

1. Varikon salaojat (100 000) siirtyy 2027 vuodelle
2. Niiralan valot ja tiet (100 000) siirtyy vastaavasti 2026 vuodelle (Niiralan teollisuustie ja valaistus)
3. Kippikärry 2027 vuodelle (45 000). (Kippaava maansiirtovaunu metsäkuormaajalla + kahmarivarustuksella)
4. Kemien kaavateihin 2026 vuodelle tulisi vastaavasti (45 000). (Pääväylät: Kauppakatu ja Kirkkotie)
5. Nimeämättömät kohteet (koodi Y500) (30 000) poistetaan vuodelta 2026
6. Nordean puistoon / parkkiin (30 000) vuodelle 2026

Koska muutosesitys on kaikkien valtuustoryhmien yhteinen, tiedusteli puheenjohtaja vastustaako joku yksittäinen valtuutettu muutosesitystä.

Valtuusto hyväksyi yksimielisesti Kokoomuksen, Tohmajärven demarien ja Keskustan valtuustoryhmien muutosesityksen.

Päätös

Valtuusto hyväksyi yksimielisesti Kokoomuksen, Tohmajärven demarien ja Keskustan valtuustoryhmien muutosesityksen, jossa

1. Varikon salaojat (100 000) siirtyy 2027 vuodelle
2. Niiralan valot ja tiet (100 000) siirtyy vastaavasti 2026 vuodelle (Niiralan teollisuustie ja valaistus)
3. Kippikärry 2027 vuodelle (45 000). (Kippaava maansiirtovaunu metsäkuormaajalla + kahmarivarustuksella)
4. Kemien kaavateihin 2026 vuodelle tulisi vastaavasti (45 000). (Pääväylät: Kauppakatu ja Kirkkotie)
5. Nimeämättömät kohteet (koodi Y500) (30 000) poistetaan vuodelta 2026
6. Nordean puistoon / parkkiin (30 000) vuodelle 2026

Muilta osin valtuusto hyväksyi kunnanhallituksen päätösehdotuksen.

Kunnanhallitus 24.11.2025 § 241

Viime vuosien heikko talouskasvu, kustannusten nousu ja hyvinvointialueuudistus ovat kiristäneet kuntien taloudellista liikkumavaraa. Koronavuosien tilapäinen helpotus ei ole muuttanut pitkän aikavälin suuntaa.

Kunnanhallitus	§ 229	27.10.2025
Kunnanvaltuusto	§ 82	10.11.2025
Kunnanhallitus	§ 241	24.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 94	08.12.2025

Vuoden 2024 ja 2025 talousarvioissa toimintamenoja on karsittu merkittävästi ja vuoden 2026 talousarvioesitys noudattaa valtuuston 2024 hyväksymän säästöpaketin päätöksiä. On todettava, että vuonna 2024 laaditut säästötoimenpiteet ovat pureet ja myös 2025 tilinpäätös tulee näillä näkymin olemaan odotettua positiivisempi. Myös ensi vuoden talousarvioesitys on laadittu niin, että talous pidetään tasapainossa, mutta samalla mahdollistetaan edellytykset kunnan kehittämiseksi ja välttämättömille investoinneille. Talousarviokirja sisältyy merkittävän määrän toiminnallisia tavoitteita, joilla pyritään tarjoamaan mahdollisimman hyvät peruspalvelut kuntalaisille ja vahvistamaan Tohmajärven elinvoimaa.

Vuoden 2025 alusta Keski-Karjalan musiikkiopisto siirtyi sivistyslautakunnan alaiseksi toimintayksiköksi. Musiikkiopiston johtokunta on käsitellyt vuoden 2026 talousarvioehdotusta kokouksessaan [7.10.2025 § 52](#). Johtokunta on hyväksynyt ehdotuksen ja esittää sen edelleen sivistyslautakunnan hyväksyttäväksi. Sivistyslautakunta on valmistellut talousarvioehdotuksensa kokouksessaan [5.11.2025 § 87](#). Ympäristölautakunta on valmistellut talousarviota kokouksessaan 19.11.2025.

Kunnanjohtajan talousarvioesitys kunnanhallitukselle on laadittu siten, että kunnan talous jatkaa ylijäämäisellä uralla. Lautakuntien valmisteluun nähden muutoksia on tehty ympäristölautakunnan toimintatuottoihin, jotka ovat tarkentuneet lähipäivinä positiiviseen suuntaan. Sivistyslautakunnan osalta talousarvioesitys on sama, kun kunnahallituksen asettama raami. Toimintatuottoja arvioidaan kertyvän vuonna 2026 yhteensä 9.915.412 euroa ja toimintakuluja 23.068.633 euroa. Toimintakatteeksi (paljonko käyttötalouden kuluista jää katettavaksi verotuloilla ja valtionosuuksilla) muodostuu näin ollen 13.153.221 euroa.

Valtionosuuksien määräksi arvioidaan vuonna 2026 yhteensä 5.966.200 euroa ja verotulojen määräksi 8.378.000 euroa. Vuosikatteeksi muodostuu 1.222.979 euroa, ja kun tästä vähennetään poistot ja arvonalentumiset, kunnan tilikauden tulokseksi muodostuu 9.699 euroa. Pitkäaikaisia lainoja lyhennetään ensi vuoden aikana 683.400 euroa ja uutta lainaa otetaan 500.000 euroa.

Kunnanvaltuusto on hyväksynyt investointiohjelman vuodelle 2026 sekä investointisuunnitelman vuosille 2027–2028 [kokouksessaan 10.11.2025](#). Vuoden 2026 investointien kokonaismäärä on 957 700 euroa. Vesihuoltolaitoksen infran investointien lisäksi vuonna 2026 on tarkoitus kunnostaa Kemien kuntakeskuksen kaavateitä, rakentaa vanhan Nordea-talon tontille matkaparkki sekä toteuttaa Kunnallistalolle harvinaisesta maaluolasta esittelevä näyttelytila, jos hankkeelle saadaan ulkopuolista rahoitusta. Näillä investoinneilla parannetaan kuntakeskuksen viihtyisyyttä, vahvistetaan matkailun ja tapahtumien edellytyksiä sekä tuodaan esille Tohmajärven ainutlaatuista kulttuuri- ja luonnonperintöä. Investointien lisäksi vuoden 2026 loppuun mennessä valmistuu uusi jätevedenpuhdistamo, joka korvaa Pohjois-Karjalan vanhimpiin kuuluvan nykyisen puhdistamon. Hanke rahoitetaan leasing-rahoituksella, ja leasing-maksut ovat 2027 alkaen noin 250 000–300 000 euroa vuodessa. Uusi puhdistamo on kunnan kannalta välttämätön investointi, joka turvaa ympäristönsuojelun tason, vastaa tuleviin vaatimuksiin ja mahdollistaa kunnan kehittämisen myös pitkällä aikavälillä.

Talousarviokirja sisältää myös kunnanvaltuuston 10.11.2025/Pykälä 82 jo hyväksymän investointiohjelman.

Kunnanhallitus	§ 229	27.10.2025
Kunnanvaltuusto	§ 82	10.11.2025
Kunnanhallitus	§ 241	24.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 94	08.12.2025

Talous- ja palkkasihteeri Marika Parkkonen on kutsuttu kokoukseen asiantuntijana kuultavaksi.

Esityslistan liitteenä on Tohmajärven kunnan talousarvio 2026 ja taloussuunnitelma 2027-2028.

Asian valmistelija

kunnanjohtaja Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Esittelijä

kunnanjohtaja Löppönen Mikko Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Päätösehdotus

Kunnanhallitus esittää valtuustolle vuoden 2026 talousarvioesityksen ja taloussuunnitelman vuosille 2027-2028 hyväksyttäväksi.

Merkitään, että talous- ja palkkasihteeri Marika Parkkonen oli läsnä kokouksessa asiantuntijana kuultavana tämän asian keskustelun aikana klo 16:33 – 16:59.

Päätös

Kunnanhallitus päätti esittää valtuustolle vuoden 2026 talousarvioesityksen ja taloussuunnitelman vuosille 2027-2028 hyväksyttäväksi.

Kunnanvaltuusto 08.12.2025 § 94
 149/02.02.00/2025

Esityslistan asia n:o 6.

Merkitään, että Mika Piironen saapui klo 13:14.

Kunnanjohtaja Mikko Löppönen esitteli lyhyesti vuoden 2026 talousarviota ja antoi katsauksen Tohmajärven kunnan tilanteesta. Vuosi 2026 ei sisällä valtion taholta muutoksia kuntien palvelutuotantoon. Kunta on saanut tiedon, että valtionosuusuudistus ei etene tällä hallituskaudella vaan siirtyy käytännössä 2030-luvulle. Investoinneista puolet toteutuu maan alle, mutta vuonna 2026 valmistuu myös uusi jätevedenpuhdistamo. Tarkkaa taloudenpitoa tarvitaan jatkossakin koska mm. työllisyystilanne on haastava.

Helena Pakarinen piti Keskustan valtuustoryhmän puheenvuoron. Puheenvuoro on **esityslistan liitteenä**.

Suvi Hiltunen piti Tohmajärven demarien valtuustoryhmän puheenvuoron, jossa hän kertoi, että säästötoimet ovat purreet. Talousarvio on laadittu niin, että talous on tasapainossa mutta sekä kehittäminen että välttämättömät investoinnit ovat mahdollisia. Kurinalaista taloudenpitoa tulee jatkaa, jolloin voimme taata kuntalaisille mahdollisimman hyvät peruspalvelut ja vahvistaa elinvoimaa.

Kunnanhallitus	§ 229	27.10.2025
Kunnanvaltuusto	§ 82	10.11.2025
Kunnanhallitus	§ 241	24.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 94	08.12.2025

Matti Ikonen piti Kokoomuksen valtuustoryhmän puheenvuoron, jossa kiinnitettiin huomiota talousarvion neljään kokonaisuuteen:

1. Asukasmäärän väheneminen (s. 9)
 Asukasmäärän väheneminen tarkoittaa veronmaksajien vähenemistä ja tämä taas uhkaa kuntalaisten palvelujen rahoitusta. Tähän asiaan Kokoomuksen valtuustoryhmä toivoo kiinnitettävän erityistä huomiota tulevina vuosina ja toimia kunnan asukasluvun ja elinvoiman vahvistamiseksi sekä uuden yritystoiminnan tukemiseksi.
2. Talouden tilanteeseen tuloslaskelman kautta (s. 11)
 Ensi vuoden talousarvio on tasapainossa ja siitä on annettava valmistelijoille kiitokset. Huolestuttavaa kuitenkin on, että suunnitelmavuosille 2027 ja 2028 on tulossa tappiota. Tähän pitää yhdessä herätä jo heti ensi vuonna ja tehtävä toimenpiteitä, ettei lähdetä tappioiden tielle. Valtuusto ja hallitus pystyvät omilla päätöksillään vaikuttamaan toimialojen tulo- ja menokehitykseen.
3. Talous pidemmällä aikavälillä (s. 12)
 Töitä talouden tasapainottamiseksi pidemmällä tähtäimellä on tehtävä jo ensi vuonna.
4. Pitkäaikaiset lainat (s. 15)
 Olemme tällä hetkellä kohtuullisen hyvässä tilanteessa pitkäaikaisten lainojen suhteen mutta suunnitelmassa vuonna 2027 ja 2028 velka kasvaa merkittävästi. Tämän ehkäisemiseksi on mietittävä tarkkaan investointien tiivistämistä ja jaksottamista pidemmälle aikavälille sekä sellaisen kunnan omaisuuden myymistä, joka ei ole kuntalaisten palvelujen kannalta välttämätöntä.

Merkitään, että valtuustossa käytiin vilkasta keskustelua maakuntaliiton rahoituksesta, hyvästä päätöksenteon hengestä, syntyvyydestä ja väestörakenteen kehityksestä, metsien hoidosta ja omistamisesta sekä kiinteistöporssin tarpeellisuudesta.

Hannu Hämäläinen esitti, että Tohmajärven päästövähennyssuunnitelman taulukosta Tohmajärven kunnan päästöjä vähentävät investoinnit vuodelle 2026 poistetaan taulukon viimeinen rivi koskien varikon salaojitusta ja pihamaan kunnostusta.

Puheenjohtaja kysyi, että hyväksyykö valtuusto, että taulukon rivi poistetaan talousarviokirjasta teknisenä muutoksena vastaamaan hyväksyttyä investointiohjelmaa.

Valtuusto hyväksyi poistamisen yksimielisesti.

Päätös

Vuoden 2026 talousarvio hyväksyttiin yksimielisesti kunnanhallituksen esityksen mukaisesti.

Kunnanhallitus	§ 229	27.10.2025
Kunnanvaltuusto	§ 82	10.11.2025
Kunnanhallitus	§ 241	24.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 94	08.12.2025

Liitteet

- 2026 Talousarvio ja suunnitelmavuodet 2027-2028 valtuusto
- Keskustan ryhmäpuheenvuoro, talousarvio 2026

Kunnanhallitus	§ 257	24.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 95	08.12.2025

Hallintosäännön päivittäminen

Kunnanhallitus 24.11.2025 § 257

Kunnallinen päätöksenteko perustuu kuntalakiin ja kunnan hallintosäännön määräyksiin. Jokaisessa kunnassa on oltava hallintosääntö, jonka sisällön määrittelee kuntalain 90 §. Valtuusto päättää hallintosäännön sisällöstä ja muutoksista. Hallintosäännössä annetaan tarpeelliset määräykset ainakin niistä asioista, jotka kuntalain 90 §:ssä luetellaan. Sanalla "tarpeelliset" korostetaan hallintosäännön sisällön joustavuutta. Voidaan harkita, tarvitaanko toiminnan ohjaamiseen hallintosäännön määräystä. Sana "ainakin" ilmaisee, että luettelo ei ole tyhjentävä.

Hallintosäännössä määrätään kunnan eri viranomaisten toimivallan jaosta ja tehtävistä. Valtuusto käyttää kunnan päätösvaltaa. Kunnan päätösvallalla tarkoitetaan kunnan hoidettavaksi lain mukaan tai muuten kuuluvia asioita, joissa kunta voi tehdä tai joissa sen edellytetään tekevän päätöksiä. Valtuusto tekee toimivallan siirtoa koskevat päätökset aina hallintosäännöllä. Toimivaltaa ei voida siirtää erillisellä valtuuston päätöksellä. Päätäessään hallintosäännöstä, valtuusto samalla määrittelee oman asemansa kunnan päätösvallan käyttäjänä, päättää toimielinten ja viranhaltijoiden välisestä työnjaosta ja ratkaisee, annetaanko kunnan viranomaiselle valta omalla päätöksellään siirtää toimivaltaansa edelleen.

Kunnan johtaminen jakaantuu poliittiseen johtamiseen ja ammattijohtamiseen. Poliittiseen johtamiseen kuuluu tavoitteenasettelu sekä päätöksentekoa ohjaavien linjausten tekeminen. Ammatillinen johtaminen on poliittisen päätöksenteon apuna toimivan valmistelu- ja täytäntöönpano-organisaation johtamista. Johtamisvastuussa olevien roolien tulisi olla selkeät, ja johtamisen rakenteiden ja toimintatapojen määritelyjä ja niihin on sitouduttava. Hallintosääntö on kunnan hallinnon ja toiminnan keskeinen ohjausväline. Hallintosäännössä määrätään kunnan eri viranomaisten toimivallan jaosta ja tehtävistä. Kuntalaisten tulee pystyä hallintosäännöstä tarkistamaan kenellä toimivalta missäkin asiassa on.

Kuntalaissa ei säädetä hallintosäännön voimaantulosta. Voimaantuloon sovelletaan päätösten täytäntöönpanokelpoisuutta koskevaa 143 §. Päätös voidaan panna täytäntöön, vaikka se ei ole vielä saanut lainvoimaa, jollei oikaisuvaatimus tai valitus päätöksen täytäntöönpanon vuoksi käy hyödyttömäksi. Hallintosäännöllä järjestetään kunnan sisäistä hallintoa ja toimintaa. Tämän vuoksi on katsottu, että hallintosääntö voi mahdollisesta valituksesta huolimatta tulla voimaan heti kun se on hyväksytty. Jotta voimaantulopäivästä ei syntyisi epätietoisuutta, hallintosääntöä hyväksyttäessä tai muutettaessa on samalla syytä päättää sen voimaantuloajankohdasta.

Suomen Kuntaliitto on laatinut [mallin](#) kunnan hallintosäännöksi. Hyväksyttäväksi esitettävä hallintosääntö on pääosin kuntaliiton hallintosääntömallin mukainen mutta koska hallintosääntö on myös toiminnan ohjausväline, Tohmajärven kunnan hallintosääntö huomioi tohmajärveläisen toimintatavan ja resurssit. Kuitenkaan hallintosääntö ei ole ikinä valmis, vaan muutokset ja hallintosäännön päivittäminen ovat osa normaalia kunnan toimintaa. Hallintosäännön päivittämisen tarve syntyy, kun lainsäädäntöön, organisaatioon, toimintatapoihin tai toimintaympäristöön tulee muutoksia. Hallintosääntöä päivitetessä on syytä aina varmistaa myös hallintosäännön selkeys ja ajantasaisuus.

Kunnanhallitus	§ 257	24.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 95	08.12.2025

1 § Hallintosäännön soveltaminen: Jotta voimaantulopäivästä ei syntyisi epätietoisuutta, hallintosääntöä hyväksyttäessä tai muutettaessa on samalla syytä päättää sen voimaantuloajankohdasta.

15 § Kunnanjohtaja: Etuosto-oikeuden käyttämisen prosessi on selkeytynyt eikä erillistä valmistelua enää tarvita.

25 a § Sivistyslautakunta, 26 e § Sivistys- ja hyvinvointijohtaja, 26 f § Perusopetuksen/lukion rehtori ja koulunjohtaja, 26 g § Lukion rehtori sekä 26 h § Varhaiskasvatuksen päällikkö: Tuen uudistus perustuu lakimuutoksiin: laki perusopetuslain muuttamisesta (1090/2024) ja laki lukiolain muuttamisesta (801/2024). Muutokset tulivat pääosin voimaan lukuvuoden 2025–2026 alkaessa 1.8.2025. Perusopetuksen tuen uudistus edellyttää kunnissa selkeitä vastuunjakoja ja päätöksentekoprosesseja. Hallintosääntöä on päivitettävä vastaamaan johdonmukaisesti uusia termejä ja viranhaltijoiden vastuita. Lakimuutos on ottanut käyttöön uutta käsitteistöä, ja hallintosäännön muutoksilla varmistetaan, että paikallinen termistö vastaa uutta lainsäädäntöä.

25 b § Ympäristölautakunta: Jätehuoltoviranomaisena toimimisen ilmaiseminen yksiselitteisesti hallintosäännössä on tekninen tarkenne ja täsmentää sitä, että kunnalla on viranomaisrooli jätehuollossa. (k. 4.)

Vesihuoltoa koskeva kirjaus on tekninen tarkennus. (k. 14.)

Kuntalain 14 §:n mukaan valtuuston tehtävänä on päättää palveluista ja muista suoritteista perittävien maksujen yleisistä perusteista. Tohmajärven kunnan hallintosäännön 23 §:n 15. kohdan mukaan kunnanhallitus päättää taksoista ja maksuista. Tarkennetaan kirjausta vastaamaan kuntalakia ja muita hallintosäännön määräyksiä. (k. 28.)

Laissa puhutaan ”kunnasta”, joten kaavoituskatsauksen hyväksyminen on valtuuston tehtävä, ellei sitä hallintosäännössä anneta jonkun muun viranomaisen tehtäväksi. Kaavoituskatsauksen hyväksyminen ympäristölautakunnassa keventää hallintoprosessia. (k. 30.)

26 a § Toimialajohtajan tehtävänä on toimialallaan: Paikallisista järjestelyeristä ei tehdä paikallista sopimusta mutta paikalliset järjestelyerät ovat työ- ja virkaehtosopimukseen sisältyviä palkankorostuseriä, jonka käytöstä sovitaan paikallisesti työnantajan ja henkilöstön edustajien kesken. Paikallinen järjestelyerä on osa laajempaa sopimusratkaisua, jolla voidaan esimerkiksi korjata palkkaeroja, parantaa kilpailukykyä eli luonteeltaan hyvin operatiivista ja siksi lisätään kunnanjohtajalle oikeus hyväksyä nämäkin. (kunnanjohtaja 3. k)

147 § Asiakirjojen allekirjoittaminen: Suomi.fi valtuushakemusten allekirjoittamisoikeuden näkyminen yksiselitteisesti kunnan hallintosäännössä helpottaa sähköistä asiointia.

Muutoksia esitetään pykäliin: 1, 15, 25 a, 25 b, 26 a, 26 e, 26 f, 26 g, 26 h ja 147.

Esityslistan liitteenä on Tohmajärven kunnan hallintosääntö.

Kunnanhallitus	§ 257	24.11.2025
Kunnanvaltuusto	§ 95	08.12.2025

Asian valmistelija

hallintopäällikkö Heidi Pitkänen, heidi.pitkanen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4002
 sivistys- ja hyvinvointijohtaja Seija Rosti, seija.rosti@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4154

Esittelijä

kunnanjohtaja Löppönen Mikko Mikko Löppönen, mikko.lopponen@tohmajarvi.fi, puh. 040 105 4001

Päätösehdotus

Kunnanhallitus hyväksyy hallintosäännön ja esittää sen edelleen kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi hallintosäännön ja päätti esittää sen edelleen kunnanvaltuustolle hyväksyttäväksi.

Kunnanvaltuusto 08.12.2025 § 95
 164/00.01.01.00/2025

Esityslistan asia n:o 7.

Päätös

Hyväksyttiin kunnanhallituksen päätösehdotus.

Liitteet

- Hallintosääntö KV 8.12.2025 hyväksyty

Kunnanvaltuusto	§ 96	08.12.2025
-----------------	------	------------

Kokouksessa jätetyt uudet valtuustoaloitteet

Kunnanvaltuusto 08.12.2025 § 96

Esityslistan asia n:o 8.

Päätös

Merkitään, että kokouksessa jätettiin yksi valtuustoaloite, josta on erillinen pykälä tässä pöytäkirjassa.

Kunnanvaltuusto	§ 97	08.12.2025
-----------------	------	------------

Valtuustoaloite Tohmajärven kunnan elinvoiman ja väestönkasvun vahvistamiseksi

Kunnanvaltuusto 08.12.2025 § 97
220/00.02.15/2025

Atso Hassinen jätti valtuustoaloitteen Tohmajärven kunnan elinvoiman ja väestönkasvun vahvistamiseksi.

Aloitteessa esitetään, että Tohmajärvi:

1. Laatii Tikkala-Onkamo -alueelle erillisen kasvun ja elinvoiman kehittämissuunnitelman
2. Nostaa Tikkala-Onkamo -alueen kunnan ensisijaiseksi väestönkasvun ja maankäytön painopistealueeksi
3. Hyödyntää Valtatie 6:n parannushankkeen mahdollisuudet pendelöinnin ja vetovoiman kasvattamiseen
4. Sisällyttää Joensuun ja Kiteen työpaikkakehityksen asumisen ja elinvoiman suunnitteluun.

Aloitteen on allekirjoittanut 11 valtuutettua.

Valtuustoaloite on kokonaisuudessaan **pöytäkirjan liitteenä**.

Päätös

Kunnanvaltuusto ottaa aloitteen vastaan ja antaa sen edelleen kunnanhallituksen käsiteltäväksi.

_____

Liitteet

- Valtuustoaloite Tohmajärven kunnan elinvoiman ja väestönkasvun vahvistamiseksi

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 89, § 90, § 96, § 97

Muutoksenhakukielto

Päätökseen, joka koskee vain asian valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa kuntalain 136 §:n mukaan hakea muutosta.

Muutoksenhakuohje koskee pykäläiä: § 91, § 92, § 93, § 94, § 95

Kunnallisvalitus

Kunnallisvalitusohje kunnanvaltuuston päätöksestä Itä-Suomen hallinto-oikeudelle

Tähän päätökseen haetaan muutosta valittamalla. Päätökseen saa hakea muutosta se, johon päätös on kohdistettu tai jonka oikeuteen, velvollisuuteen tai etuun päätös välittömästi vaikuttaa (asianosainen), sekä kunnan jäsen.

Valitusviranomainen:

Muutosta päätökseen haetaan Itä-Suomen hallinto-oikeudelta.

Valitusaika

Valitus on tehtävä 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista

Tiedoksisaanti

Asianosaisen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon, jollei muuta näytetä, seitsemän päivän kuluttua kirjeen lähettämisestä. Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantoa asianosaisen suostumuksella katsotaan asianosaisen saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä, jollei muuta näytetä.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantoa katsotaan asianosaisen saaneen päätöksen tiedoksi saantitodistuksen osoittamana aikana tai erilliseen tiedoksisaantitodistukseen merkittynä aikana.

Kunnan jäsenen katsotaan saaneen päätöksestä tiedon seitsemän päivän kuluttua siitä, kun pöytäkirja on nähtävänä yleisessä tietoverkossa.

Tiedoksisaantipäivää tai sitä päivää, jona päätös on asetettu nähtäväksi, ei oteta lukuun muutoksenhakuaikaa laskettaessa. Jos määräajan viimeinen päivä on pyhäpäivä, itsenäisyyspäivä, vapunpäivä, joului- tai juhannusaatto tai arkilauantai, valituksen saa tehdä ensimmäisenä arkipäivänä tämän jälkeen

Kunnallisvalituksen perusteet

Kunnallisvalituksen saa tehdä sillä perusteella, että

- päätös on syntynyt virheellisessä järjestyksessä,
- päätöksen tehnyt viranomainen on ylittänyt toimivaltansa tai
- päätös on muuten lainvastainen.

Valittajan tulee esittää valituksen perusteet valitusviranomaiselle ennen valitusajan päättymistä.

Valituskirjelmän sisältö

Valitus on tehtävä kirjallisesti. Myös sähköinen asiakirja täyttää vaatimuksen kirjallisesta muodosta.

Valituksessa, joka on osoitettava valitusviranomaiselle, on ilmoitettava:

- päätös, johon haetaan muutosta
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi
- perusteet, joilla muutosta vaaditaan.

Valituksessa on ilmoitettava valittajan nimi ja kotikunta. Jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä tai jos valituksen laatijana on joku muu henkilö, valituksessa on ilmoitettava myös tämän nimi ja kotikunta.

Valituksessa on lisäksi ilmoitettava postiosoite, puhelinnumero ja muut tarvittavat yhteystiedot. Jos valitusviranomaisen päätös voidaan antaa tiedoksi sähköisenä viestinä, yhteystietona pyydetään ilmoittamaan myös sähköpostiosoite.

Valittajan, laillisen edustajan tai asiamiehen on allekirjoitettava valitus.

Valituskirjelmään on liitettävä

- päätös, johon haetaan muutosta valittamalla, alkuperäisenä tai jäljennöksenä
- todistus siitä, minä päivänä päätös on annettu tiedoksi tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Valituskirjelmän toimittaminen

Valituskirjelmä on toimitettava valitusajan kuluessa Itä-Suomen hallinto-oikeudelle osoitteella:

Itä-Suomen hallinto-oikeus
Käyntiosoite: Minna Canthin katu 64, Kuopio
Postiosoite: PL 1744, 70101 Kuopio
Puhelin: 029 56 42500 (vaihde)
Faksi: 029 56 42501
Sähköposti: ita-suomi.hao(at)oikeus.fi

Valituksen voi tehdä myös hallinto- ja erityistuomioistuinten asiointipalvelussa osoitteessa <https://asiointi.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

Omalla vastuulla valituskirjelmän voi lähettää postitse tai lähetin välityksellä. Postiin valitusasiakirjat on jätettävä niin ajoissa, että ne ehtivät perille viimeistään valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä.

Omalla vastuulla valituksen voi toimittaa ennen valitusajan päättymistä myös telekopiona tai sähköpostilla. Määräajassa toimitettava asiakirja on lähetettävä ennen määräajan päättymistä lainkäyttöviranomaiselle siten, että asiakirja on viranomaisen käytettävissä vastaanottolaitteessa tai tietojärjestelmässä.

Valituksen käsittelyn maksullisuus

Tuomioistuinmaksulain (1455/2015) nojalla peritään muutoksenhakijalta hallinto-oikeudessa 250 euron käsittelymaksu. Oikeudenkäyntimaksu ei kuitenkaan peritä, jos hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi.